

การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุน
การคณะสงฆ์ธรรมยุต จังหวัดร้อยเอ็ด*
THE PARTICIPATION OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION IN
PROMOTION AND SUPPORT OF THE DHAMMAYUT
SANGHA ORDER IN ROI ET PROVINCE

พระมหาวิชริวิทย์ วิชิรญาโณ (ประเสริฐสังข์)¹, พระครูกิตติวรารักษ์²
Phramaha Wichirawit Wichirayano (Prasertsang)¹, Phrakrukittiwarathorn²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : ruang_19631@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุต จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุต จังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุต จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 172 รูป และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 162 คน รวมทั้งหมด 334 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1)ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รองลงมา คือ ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปกครอง 2)ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม อายุ พรรษา ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางปกครองสงฆ์ เพศ ตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3)ข้อเสนอแนะของการพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ดควรสร้างภาคีเครือข่ายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ช่วยขับเคลื่อนการคณะสงฆ์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น; คณะสงฆ์ธรรมยุต

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the participation level of Local government organization in promotion and support of the Dhammayut Sangha Order in Roi Et Province 2) to compare the participation of Local government organization in promotion and support of the Dhammayut Sangha Order in Roi Et Province 3) to suggest guidelines for development on the participation of local government organization in promotion and support of the Dhammayut Sangha Order in Roi Et Province. The sample consisted of 172 priests in the Dhammayut Sangha Administration Area, Roi Et Province, and 162 representatives of local government organizations in Roi Et Province, totaling 334 persons. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, frequency, mean, standard deviation, and F-test (One-way ANOVA).

The results of research were found that: 1. the participation level of Local government organization in promotion and support of the Dhammayut Sangha Order in Roi Et Province: overall, was in a high level. When considering in each aspect sorted from the highest to the lowest were propagation of Buddhism, followed by public welfare, religious studies, welfare education, public assistance, and the lowest was domination. 2. The comparison results of participation of Local government organization in promotion and support of the Dhammayut Sangha Order in Roi Et Province, classified by Buddhist Lent, education level, clergy, gender, position, were significantly different at the .05 level. 3. The suggestions for development on the participation of local government organization in promotion and support of the Dhammayut Sangha Order in Roi Et Province: Should create network partners with Local government organizations on driving the Dhammayut Sangha Order to achieve maximum efficiency.

Keywords : Participation; Local Government Organization; The Dhammayut Sangha Order

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปกครองท้องถิ่นของไทย เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่การปฏิรูประบบราชการ ในสมัยรัชกาลที่ 5 กล่าวคือ ได้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดกิจการท้องถิ่นฉบับแรก คือ พระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ.116 โดยกำหนดให้ สุขาภิบาลกรุงเทพฯ มีหน้าที่ดำเนินการรักษาความสะอาด และป้องกันโรค ทำลายขยะมูลฝอย จัดสถานที่ถ่ายอุจจาระปัสสาวะสำหรับราษฎรทั่วไป ห้ามการปลูกสร้างหรือซ่อมแซมโรงเรือน ที่จะเป็เหตุให้เกิดโรค รวมทั้งการขนย้ายสิ่งโสโครก ที่ทำความรำคาญให้กับ

ราษฎรไปทั้ง เป็นต้น ต่อมาได้จัดตั้ง สุขาภิบาลท่าฉลอม เมืองสมุทรสาครขึ้น ในต่างจังหวัด เป็นแห่งแรก (ธีรวุฒิ โศภิชฎิกุล, 2550)

ในปี พ.ศ.2537 ก็ได้มีการปรับปรุงการบริหารส่วนท้องถิ่นในส่วนพื้นที่ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ให้มีการบริหารส่วนตำบลขึ้น เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามพระราชบัญญัติ สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศจัดตั้ง แล้วทั่วประเทศ 6,397 แห่ง ซึ่งนับว่า เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่เล็ก และใกล้ชิด ประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ได้มีการปรับปรุง พระราชบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 โดยกำหนดให้มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. ด้วย แต่ ให้มีอำนาจมีหน้าที่ดำเนินการในกิจการ ที่ อบต. ดำเนินการไม่ได้ หรือต้องประสานงานร่วมกัน ระหว่าง อบต. หลายแห่ง เป็นต้น ดังนั้น ปัจจุบันประเทศไทยจึงมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ทั้งหมด 5 รูปแบบ คือ 1. กรุงเทพมหานคร 2. เมืองพัทยา 3. เทศบาล (แยกเป็นเทศบาลนคร เทศบาล เมือง และเทศบาลตำบล) 4. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 5. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ธีรวุฒิ โศภิชฎิกุล, 2550)

การปกครองคณะสงฆ์สมัยพุทธกาล เป็นการปกครองภายในศาสนจักรเอง ทางรัฐไม่เข้ามา เกี่ยวข้อง แต่ก็เข้ามาช่วยอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา และทางศาสนาก็ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจการ บ้านเมือง ไม่แสดงธรรมที่ขัดแย้งกับทางบ้านเมือง และไม่ปฏิบัติให้ผิดกฎหมายของบ้านเมือง คณะสงฆ์แตกแยกออกเป็นหลายคณะ พระพุทธเจ้าทรงแนะนำหลักการป้องกันการวิวาทไว้ เช่น หลักแห่งสามัคคีธรรมและหลักแห่งการระงับอธิกรณ์ของสงฆ์ เป็นต้น หลักแห่งการป้องกันความ แตกแยกนั้นพระองค์ทรงแนะนำไว้ 3 ประการ คือ ให้มีเมตตาทายกรรม เมตตาวจีกรรม และเมตตา มโนกรรม ในเพื่อนบรรพชิตทั้งที่ลับและที่แจ้ง ทั้งต่อหน้าและลับหลังให้มีความโอบอ้อมอารีเอื้อเพื่อ ต่อกัน ไม่ตระหนี่ในปัจจัย 4 แบ่งปันกันใช้ ให้มีความเสมอกันโดยศีลให้มีความเสมอกันโดยทิวฐิ การปกครองคณะสงฆ์สมัยหลังพุทธกาล การปกครองด้วยการมีความเสมอกันในความเห็นทิวฐิ สามัญญตา และการปฏิบัติเสมอกัน สีลสามัญญตา คำว่า พรหมจรรย์ จึงเป็นคำศักดิ์สิทธิ์ ของพระพุทธศาสนา มีพระธรรมวินัยดังพระพุทธพจน์ตรัสว่า “ธมโม จ วินโย จ เทสิโต ปญญตโต ธรรมและวินัยอันเราแสดงและบัญญัติแล้ว” (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2552)

กฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ที่บังคับใช้เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 หมวดที่ 3 ว่าด้วยการปกครองคณะสงฆ์ มาตรา 21 ความว่า การปกครอง คณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคให้แบ่งเขตปกครอง ดังนี้ (1) ภาค (2) จังหวัด (3) อำเภอ (4) ตำบล จำนวนและ เขตปกครองดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายเถรสมาคม และมาตรา 22 ความว่า การปกครองส่วนภูมิภาค ให้มีพระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามชั้นตามลำดับ ดังต่อไปนี้ (1) เจ้าคณะภาค (2) เจ้าคณะจังหวัด (3) เจ้าคณะอำเภอ (4) เจ้าคณะตำบล (สถาบันพระสงฆ์ฆาธิการ สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558) โดยการคณะสงฆ์นั้นแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการ สาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ (ณัฐพร จินดาสวัสดิ์, 2558)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญระดับท้องถิ่น ในการส่งเสริมและ สนับสนุนการคณะสงฆ์ ในภารกิจ 6 ด้าน เช่น 1) ด้านการปกครอง เนื่องจากลำดับการปกครองคณะ

สงฆ์ส่วนภูมิภาคนั้น กำหนดชั้นการปกครองเป็น 4 ระดับ คือ ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่เข้าใจในระดับการปกครองส่วนภูมิภาคของคณะสงฆ์ จึงทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างองค์การในพื้นที่ไม่ค่อยเรียบร้อย 2) ด้านการศาสนศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีร่วมน้อยในการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ 3) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ค่อนข้างมีบทบาทในด้านนี้มาก แต่อุปสรรคที่พบคือมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร 4) ด้านการสาธารณูปการ เกี่ยวกับงานก่อสร้างเสนาสนะภายในวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความเข้าใจในบทบาทด้านการสาธารณูปการของคณะสงฆ์ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านบุคลากรให้คำแนะนำแก่คณะสงฆ์ เช่น การเขียนแบบแปลนการก่อสร้างเสนาสนะภายในวัด เป็นต้น 5) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดบุคลากรในการสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ด้านนี้ อาทิสันับสนุนครู เพื่อจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ภายในวัด เป็นต้น 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ งานด้านนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ค่อนข้างมีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์มาก แต่ยังมีข้อจำกัดเรื่องยวดยานพาหนะในการเคลื่อนย้ายสิ่งของและบุคลากรไม่เพียงพอ

ดังนั้น ผู้ศึกษาได้เห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนางานของคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีคุณภาพประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ตามแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด
- 3.2 ทำให้พระสังฆาธิการในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด
- 3.3 ทำให้คณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ในการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้

3.4 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ข้อมูลพื้นฐาน ในการส่งเสริมและสนับสนุน การคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุน การคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีขั้นตอนและรายละเอียด การศึกษาวิจัยตามลำดับ ดังนี้ประชากรได้แก่ พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัด ร้อยเอ็ด ประจำปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ เจ้าคณะจังหวัด 1 รูป รองเจ้าคณะจังหวัด 1 รูป เจ้าคณะอำเภอ 14 รูป เจ้าคณะตำบล 40 รูป เจ้าอาวาส 150 รูป ผู้ช่วยเจ้าอาวาส 41 รูป รวมทั้งสิ้น จำนวน 247 รูป ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 203 คนกลุ่ม ตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) กลุ่มประชากรคณะสงฆ์ จำนวน 247 รูป ได้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 172 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 203 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก รายชื่อตำแหน่ง พระสังฆาธิการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด และหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ตามสัดส่วนที่กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือการใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่ง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เพื่อเสนอสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา(a coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ทั้งฉบับ เท่ากับ .92 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ 1)ขอหนังสือ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ใ การรวบรวมข้อมูล ถึงพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด และผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2)ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดไปเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองจากพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด และผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3)นำแบบสอบถามที่รวบรวม มาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความต่างของการมีส่วนร่วมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ค่า

F-test (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรที่มีค่ามากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปส่วนวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับ อายุ พรรษา ตำแหน่งทางการปกครอง วุฒิทางการศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่งโดยใช้ความถี่ และร้อยละ ส่วนเก็บรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการปกครอง	3.51	0.62	มาก	6
2. ด้านการศาสนศึกษา	4.11	0.80	มาก	3
3. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	4.32	0.86	มาก	1
4. ด้านการสาธารณูปการ	3.80	0.68	มาก	5
5. ด้านการศึกษาสงเคราะห์	4.07	0.72	มาก	4
6. ด้านสาธารณสงเคราะห์	4.25	0.81	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.02	0.76	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.32$, S.D.=0.86) รองลงมา คือ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.81) ด้านการศาสนศึกษา ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.80) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.72) ด้านการสาธารณูปการ ($\bar{X} = 3.80$, S.D.=0.68) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปกครอง ($\bar{X} = 3.51$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการปกครอง โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากสามข้อ อยู่ในระดับปานกลางสองข้อ โดยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 ที่ว่า “จัดกิจกรรมที่อำนวยความสะดวก แก่งานด้านการปกครองของคณะสงฆ์ เช่น สนับสนุนวิทยากรเป็นต้น” รองลงมาคือ ข้อ 4 ที่ว่า “การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อกฎหมายแก่พระสงฆ์” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการปฏิบัติศาสนกิจ”

2) ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการศาสนศึกษา โดยรวมอยู่ระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากห้าข้อ โดยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “การยกย่องเชิดชูเกียรติพระภิกษุสามเณร ที่สอบไล่ได้พระปริยัติธรรม ให้มีขวัญและกำลังใจ” รองลงมาคือ ข้อ 4 ที่ว่า “ถวายทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “การสนับสนุนยวดยานพาหนะในการเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุ สามเณร”

3) ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดหนึ่งข้อ อยู่ในระดับมากสี่ข้อโดยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 ที่ว่า “การจัดกิจกรรมทำบุญประเพณีท้องถิ่น” รองลงมาคือ ข้อ 2 ที่ว่า “การจัดโครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “จัดโครงการฝึกอบรมศาสนพิธีกรรมแก่พุทธศาสนิกชนที่สนใจ”

4) ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสาธารณูปการ โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ อยู่ในระดับปานกลางหนึ่งข้อ โดยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “สนับสนุนเจ้าหน้าที่ เครื่องมือในการปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ” รองลงมาคือข้อ 1 ที่ว่า “การจัดระบบสาธารณูปโภคภายในวัด เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “การสนับสนุนงบประมาณด้านสาธารณูปการ”

5) ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการศึกษาสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากห้าข้อ โดยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อสงเคราะห์เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไป” รองลงมาคือ ข้อ 1 ที่ว่า “สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ (ศพอ.)ภายในวัด” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด หรือห้องจริยศึกษา ภายในวัด”

6) ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากห้าข้อ โดยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 ที่ว่า “การร่วมกับวัดช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ” รองลงมาคือ ข้อ 4 ที่ว่า “การจัดกิจกรรมด้านสาธารณสงเคราะห์ร่วมกับคณะสงฆ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “ส่งเสริมการจัดหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)”

5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้แทนคณะสงฆ์จำแนกอายุ พรรษา ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางปกครองสงฆ์ ผู้แทนฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนก เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด

5.3.1 ด้านการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดความเข้าใจบทบาทเกี่ยวกับการปกครองของคณะสงฆ์ ควรมีแนวทางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างองค์กร

5.3.2 ด้านการศาสนศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้การส่งเสริมการศึกษาพระภิกษุ สามเณร เช่น สนับสนุนการอบรมก่อนสอบนักธรรม เป็นต้น

5.3.3 ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และงานบุญประเพณีประจำท้องถิ่น

5.3.4 ด้านการสาธารณูปการ การวางแผนส่งปลูกสร้างภายในวัด และปลูกจิตสำนึกให้แก่ชุมชนมีจิตอาสาในการอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น พิธีบวชต้นไม้ ทำฝายชะลอน้ำปลูกต้นไม้ เป็นต้น

5.3.5 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภายในวัด เช่น จัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ (ศพอ.) โรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนา เป็นต้น

5.3.6 ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับคณะสงฆ์จัดโครงการช่วยเหลือประชาชนในคราวเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ เช่น อุทกภัย (น้ำท่วม) อัคคีภัย ภัยธรรมชาติ อื่น ๆ เป็นต้น

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุต จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอการอภิปรายผล และขอ นำวิจัยที่มีผลการวิจัยตรงกันมาอภิปรายผล ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รองลงมา คือ ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปกครอง มีความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติวิมล (ศรีสุระ), พระมหาประภาส ปรีชาโน, พระครูปลัดรังสรรค์ คุณสาโร (2560) ที่สรุปว่า การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ หมายถึง การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ในสังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุต จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ทางการปกครองคณะสงฆ์ จะแยกออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง ได้แก่ การปกครองสอดส่อง ดูแลความเรียบร้อยให้ภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ที่อยู่ในวัดปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับตามพระธรรมวินัย และคำสั่งของมหาเถรสมาคม อีกทั้ง จัดระบบการบริหารจัดการกิจการภายในวัดในแต่ละด้านอย่างชัดเจน 2) ด้านการศาสนศึกษา ได้แก่ การดำเนินการส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์สามเณรและคฤหัสถ์ได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย จนมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ตามความสามารถ 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ได้แก่ การดำเนินการสงเคราะห์ช่วยเหลือให้เด็กและประชาชนได้ศึกษาเล่าเรียน ทั้งในและนอกระบบการศึกษาของรัฐ เพื่อที่จะสามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้แก่ การดำเนินการ

ประกาศพระพุทธศาสนาเผยแผ่ศาสนธรรมโดยวิธีต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบ เข้าใจ และน้อมนำไปปฏิบัติ อันจะยังผลให้สังคมตลอดจนประเทศชาติมีความผาสุก สันติสุข และมีความเจริญก้าวหน้า 5) ด้านการสาธารณูปการ ได้แก่ การพัฒนาวัด การบำรุงรักษาวัด การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและศาสนสถาน ภายในวัดให้เรียบร้อยดีงามเป็นที่ทำบุญ บำเพ็ญกุศลฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรม และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ของสังคมนั้นๆ เป็นที่อำนวยความสะดวก และเป็นศูนย์รวมจิตใจประชาชน 6) ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ได้แก่ การดำเนินการสงเคราะห์ช่วยเหลือพระภิกษุสามเณร และประชาชนทั้งจิตใจ และทางวัตถุที่ไม่ขัดพระธรรมวินัย และสมณวิสัยเพื่อประโยชน์ และความสุขของประชาชน แห่งวัดนั้นๆ และทั่วไป

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 คณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดร้อยเอ็ด ควรสร้างภาคีเครือข่ายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ช่วยขับเคลื่อนการคณะสงฆ์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

7.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรแสดงบทบาทอย่างชัดเจน ในการให้ความช่วยเหลือคณะสงฆ์ในภารกิจ 6 ด้าน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการร่วมมือกับคณะสงฆ์ ในการขับเคลื่อนการคณะสงฆ์ในภารกิจ 6 ด้าน

7.2.2 คณะสงฆ์ควรมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการปลูกจิตสำนึกให้แก่ชุมชนมีจิตอาสาในการอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทางป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่มั่นคงและยั่งยืนแก่ชุมชน

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ธรรมยุต ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

7.3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

7.3.3 ควรนำระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาศึกษา การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการคณะสงฆ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและลึกซึ้งมากขึ้น

8. บรรณานุกรม

- ณัฐภาพร จินดาสวัสดิ์. (2558). การปกครองคณะสงฆ์ในประเทศไทย กรณีศึกษา : มหาเถรสมาคม. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร. คณะรัฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีรวุฒิ โศภิชฎิกุล. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. ฉะเชิงเทรา: เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซท.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). วิธีการทางสถิติสำหรับนักวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เจริญผล.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระราชปริยัติวิมล (ศรีสุระ), พระมหาประภาส ปรีชาโน, พระครูปลัดรังสรรค์ คุณสาโร. (2560). การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ธรรมยุต จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารวิชาการธรรมทรศน์**. 17(2). 187-197.

สถาบันพระสังฆาธิการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2558). **คู่มือพระสังฆาธิการ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.